

Wil de echte racist opstaan?

Wie het waagt om iets te begrijpen van de felle discussie rond racisme, zal snel in een web verstrikt raken. Als je de nieuwsberichten en natuurlijk de social media gelooft, hebben we in Nederland met twee extremen te maken. Twee klassieke groepen die erkenning van de samenleving missen en elkaar trollen op internet. Ik noem ze even de PVV-er en de DENK-er. Twee groepen die, als ik diezelfde berichten mag geloven, lijnrecht tegenover elkaar staan.

Maar onlangs heb ik een nieuwe groep ontdekt. De gematigde racist. De gematigde racist heeft een aantal gekleurde vrienden. Kookt regelmatig multicultureel en gaat graag naar ultra all-inclusief in Turkije. In gesprekken over migratie en zwarte piet begint hij altijd zijn zinnen met: 'Ik ben echt geen racist', gevolgd door 'maar'. Daarna volgt een tirade over dat de tegenstanders van zwarte piet zich moeten aanpassen of oprotten en dat Marokkanen criminelen zijn. Of ze maken een andere onderhuidse opmerking. Deze racist zal nooit uit de band springen, maar deelt ondertussen wel steekjes uit. Daar kan ik slecht tegen. Dan heb ik voor de zogenaamde PVV-er nog iets meer respect, want die blijft niet hangen in de schaduw. Die stapt in het volle licht, waar ik hem kan zien.

Omgekeerd heb je de groep die de witte 'racist' wel even een lesje wil leren: de DENK-er. Op internet proberen ze de witte gebruiker met slim intellectueel geschut te overtroeven. Die gematigde racist vindt dat hij heel goed zijn best doet, maar dat hij nooit een gelijkwaardige kans krijgt. De wereld is tegen hem, dus zet hij preventief de tegenaanval in. Elke opmerking van een witte Nederlander is racistisch. Daarom eigent hij zich het recht toe om hen te mogen uitschelden. Kaaskop en bleekscheet - ik houd het netjes - dat mag allemaal!

Blijkbaar hebben we onze eigen definitie gecreëerd van wat een racist is. En het gaat altijd over een ander of om een stereotype: kaal, bomberjack, kistjes, tattoos en laagopgeleid. Maar racisme is er bij meer mensen. Je eigen collega kan je overvallen met een opmerking. Het kan zomaar een van je beste vrienden zijn, de buurvrouw of de Turkse slager. Ze zijn er volledig van overtuigd: ik ben zeker geen racist! En misschien zit het precies daarin. Want als het praat en loopt als een eend? Wat is het dan? De meeste mensen zijn misschien niet racistisch, maar kwaken soms wel zo.

Halima Özen

Onderwijsvrijheid voorbij hokjesgeest

GroenLinks stemde eind vorig jaar voor het herzien van artikel 23 van de Grondwet, waarin de vrijheid van onderwijs is vastgelegd. Vanwege alle commotie organiseerde De Linker Wang samen met de GroenLinks Onderwijswerkgroep een expertmeeting over onderwijsvrijheid op zaterdag 20 mei. Doel was een goed gesprek - en dat lukte.

Laura Vrijzen

Dat het voorstel veel heeft losgemaakt, was merkbaar in de volle zaal in het partijbureau in Utrecht. Naast leden van De Linker Wang en de GroenLinks Onderwijswerkgroep, was er ook een handvol leraren uit het voortgezet onderwijs. De middag werd voorgezeten door een onafhankelijke gespreksleider, de opgewekte John Bijl. Tweede Kamerlid Zihni Özdil was aanwezig als officiële vertegenwoordiger van GroenLinks. Het besloten karakter van de bijeenkomst zorgde voor een open en ontspannen sfeer, met veel ruimte voor meningsverschillen en discussie.

Verwarring

Er bleek allereerst nogal wat verwarring te zijn ontstaan rondom het gebruik van woorden. Wil GroenLinks een einde maken aan onderwijsvrijheid, zoals grote media als de *Volkskrant* hebben bericht? Özdil legde uit: 'Onderwijsvrijheid en religieuze vrijheid zijn uitermate belangrijk voor GroenLinks. Het amendement betreft dan ook geen afschaffing van artikel 23, zelfs geen wijziging ervan, maar een *herziening*'.

Waar die herziening op neerkomt is dat GroenLinks wil dat alle scholen

aan dezelfde kerndoelen moeten voldoen. Hiermee moet voorkomen worden dat scholen in het bijzonder onderwijs leerlingen of leraren mogen weigeren op basis van identiteit. Een belangrijk doel van de herziening is dan ook de acceptatieplicht, waarmee segregatie kan worden tegengegaan. Daarvan was niet iedereen overtuigd. Het amendement zou volgens sommigen zorgen voor juist meer segregatie. In het voorstel is namelijk te lezen dat bijzonder onderwijs in eigen tijd en met eigen geld kan worden aangeboden (zie kader). Als je afhankelijk moet zijn van de toelagen van ouders, bevorder je toch juist segregatie? Het riep ook een andere emoties op: is er nog wel sprake van gelijkstelling als bijzonder onderwijs niet meer wordt gefinancierd door de overheid? Özdil gaf toe dat het amendement inderdaad ongelukkig is geformuleerd, maar dat die regel alleen van toepassing is voor scholen die zich niet houden aan de officiële kerndoelen. Scholen voor openbaar én bijzonder onderwijs die zich wel aan de kerndoelen houden, worden gefinancierd.

Religieuze vrijheid

Sommige aanwezigen hadden bovendien een antigodsdienstige

toon opgemerkt in het amendement. Onterecht, volgens het Tweede Kamerlid, die stelde dat herziening van artikel 23 de religieuze vrijheid juist moet versterken. Özdil: 'Scholen mogen worden opgericht vanuit een pedagogische grondslag, mits ze voldoen aan de kerndoelen die voor elke school gelijk zijn. Bovenop die kerndoelen moeten andere visies kunnen blijven bestaan.'

Een ander onderwerp van gesprek was indoctrinatie in het onderwijs. Dat indoctrinatie niet door de overheid gefinancierd moet worden, daarover was iedereen het wel eens. Moeilijker is het om vast te stellen wanneer er sprake is van indoctrinatie. Het onderscheid tussen onderwijs *vanuit* een religie of onderwijs *over* een religie bleek hierbij van belang. Mag een school lesgeven vanuit één wereldbeeld, zonder aandacht te besteden aan andere visies, of moet een school zich neutraal opstellen en de leerlingen iets bijbrengen over verschillende wereldbeelden? Dat laatste klinkt mooi, maar niet iedereen is ervan overtuigd dat er zoiets bestaat als een 'neutrale school'. Elke school brengt een bepaald wereldbeeld over, of dat nou religieus of seculier is. Een leraar zou daarom naast zijn eigen overtuigingen - of dat nou een christelijk dogma of de evolutietheorie is - verplicht ook aandacht moeten besteden aan andere visies.

Ook emeritus hoogleraar pedagogiek Siebren Miedema was aanwezig om zijn visie op het onderwijs te presenteren. Hij wil af van het onderscheid tussen openbare en bijzondere scholen zoals dat in de grondwet is vastgelegd. Elke school is volgens hem uniek en moet ook als zodanig worden behandeld. Miedema ziet de school vooral als een pedagogisch instituut dat leerlingen een brede vorming moet bieden. Alle scholen - mits ze voldoen aan de kerndoelen die de overheid stelt - moeten door de overheid worden gefinancierd. Hierdoor

voorkom je het ontstaan van privé- en elitescholen.

Open sfeer

Dat er verschillende ideeën bestaan rondom onderwijsvrijheid, wisten we al. Tijdens deze expertmeeting kwam naar boven waar die verschillen liggen en wat de argumenten voor en tegen het amendement zijn. Onduidelikheden werden opgehelderd, zorgen werden geuit. Ondanks meningsverschillen was er een open sfeer waarin er naar elkaar werd geluisterd. Er is nog veel te discussiëren over de rol van bijzonder onderwijs in Nederland, maar op deze middag is er zeker een constructief gesprek op gang gekomen.

Het gewraakte amendement

'Artikel 23 dient te worden herzien met als oogmerk dat de overheid kwalitatief goed onderwijs voor iedereen aanbiedt, financiert en op kwaliteit controleert. Daarbovenop kunnen ouders zelf vormen van bijzonder onderwijs aanbieden in de eigen tijd en door henzelf gefinancierd.'

Bron: *Congreskrant 36e GroenLinks-congres, artikel 65.*

Religious Education. Bron: Flickr.com Creative Commons. Masha Krasnova-Shabava, Moskou Rusland.

'Elke school brengt een bepaald wereldbeeld over, of dat nou religieus of seculier is'